

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Direcció General de Política Lingüística

Aplicació de l'«Acord sobre l'ús no sexista de la llengua»

Barcelona, 6 de novembre de 2013

Pilar Murtra Bellpuig
Servei de Recursos Lingüístics

Guió

1. De l'«Acord sobre l'ús no sexista de la llengua» a la *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat*
2. *Guia d'usos no sexistes de la llengua: novetats principals i balanç*
3. Conclusions

1. De l'«Acord» a la *Guia d'usos no sexistes de la llengua*

Marcar les diferències:
la representació de dones
i homes a la llengua

6
Criteris Lingüístics

PARLAMENT DE CATALUNYA
SERVEIS D'ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Generalitat de Catalunya

UNIVERSITAT DE BARCELONA

GELA Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades

Acord sobre l'ús no sexista de la llengua

Aquest document és fruit de les reunions dutes a terme pel grup de treball que, a petició del GELA (Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades), es va constituir arran de la jornada «Visibilitzar o marcar», que va tenir lloc el 19 de març del 2010 a la Universitat de Barcelona.

El grup està format per representants dels organismes següents:

- Serveis d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya
- Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya
- Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya
- Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona
- Departament de Lingüística General de la Universitat de Barcelona
- Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona
- Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades

Els textos de les administracions públiques han d'estar lliures d'usos discriminatoris, entre els quals hi ha els usos sexistes i androcèntrics de la llengua. Entenem per *usos sexistes* els que menystenen o desvaloren un dels dos sexes, habitualment les dones; i entenem per *usos androcèntrics* els que invisibilitzen o fan difícil imaginar en un àmbit determinat la presència o l'actuació de les dones.

Les administracions catalanes des de fa anys treballen en l'elaboració i la difusió de criteris i orientacions per evitar aquests usos sexistes i androcèntrics. L'experiència acumulada en aquest àmbit i l'anàlisi dels textos que actualment produeixen diversos organismes públics han permès consensuar els principis generals següents:

Primer. És evident que en català i altres llengües el gènere dels substantius no té cap relació directa amb el sexe dels referents. Malgrat això, l'assimilació de la categoria gramatical de gènere a la noció biològica de sexe és a l'origen de moltes confusions relacionades amb aquests conceptes. Cal partir de la consideració que la llengua catalana, com a sistema lingüístic, té el masculí com a categoria gramatical no marcada pel que fa al gènere. Això no obstant, la progressiva presència de les dones en molts àmbits socials i de responsabilitat, i la tendència a relacionar gènere i sexe en els casos en què els referents són animats, han fet que cada vegada més es pugui percebre que el masculí pot ser excloent, encara que la referència no es faci a cap persona específica.

Segon. Tenint cura de no traïr el funcionament genuí del català, les administracions públiques han de promoure uns usos lingüístics que permetin fer visibles les dones en els textos institucionals, sobretot en les referències genèriques a professions, oficis, càrrecs o funcions, particularment en singular. I òbviament, quan un text fa referència a una persona determinada, o a un grup de persones del mateix sexe, s'ha d'adaptar el discurs al gènere que correspon.

Guia

d'usos no sexistes de la llengua

en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya

2. Guia d'usos no sexistes de la llengua

Novetats principals

- No abusar de determinats recursos i evitar l'aplicació mecànica de qualsevol recurs: exemples, límits i remarques
- Masculí plural amb valor no marcat
- Masculí singular de vegades també pot tenir un sentit no marcat, perquè expressa un concepte o una idea més abstracta
- Límits del valor no marcat del masculí
- Concordança de l'adjectiu i els pronoms en les formes dobles
- Concepte de coherència

2. Guia d'usos no sexistes de la llengua

Balanç

- S'utilitza sobretot la Guia com a font de referència.
- L'ús del masculí plural i de les concordances d'acord amb la normativa permeten evitar solucions forçades.
- N'hi ha que creuen que el recurs d'utilitzar el masculí amb valor no marcat hauria de tenir més importància respecte dels altres recursos. // N'hi ha que diuen que en alguns espais (web) s'ha convertit en el recurs únic (com si no hi hagués altres opcions).
- Hi ha més equilibri entre visibilitzar i respectar el sistema lingüístic.
- Adaptar les fórmules de salutació als destinataris en les comunicacions adreçades a la ciutadania es considera imprescindible.

2. Guia d'usos no sexistes de la llengua

Balanç

- Qüestions que es consideren problemàtiques:

Desconeixement o poc cas de la Guia entre els funcionaris /
Dificultat d'aplicació de les solucions per part de personal no
especialista en llengua

Abús d'alguns recursos: *Quan la persona editora no tingui domicili...,
la persona productora, impressora, estampadora o gravadora...;
dades de les persones treballadores autònomes*

Límit entre la multiplicitat de recursos i la falta de coherència:
Gabinet del President i Gabinet del Conseller/a

Haver de recórrer al masculí singular en lloc de visibilitzar (formes
dobles) en enumeracions de càrrecs, de diverses professions:
Consulteu el metge, l'infermer o el farmacèutic...

3. Conclusions

1. Més comoditat a l'hora d'aplicar els criteris des dels serveis lingüístics.
2. Els recursos continuen sent difícils d'aplicar per a les persones que no es dediquen a tasques lingüístiques i que generen textos que no sempre es revisen.
3. El repte continua sent l'equilibri entre visibilitzar i no forçar el sistema lingüístic, la comunicació i la naturalitat.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Direcció General de Política Lingüística

<http://www.gencat.cat/lengua/usosnosexistes>